

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus, excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Irregvlaritatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98587)

RESOLVT. CDLIV.

De casibus, in quibus reliqui, præter Episcopos, contrahunt suspensionem.

1 Enarrantur sex casus, in quibus reliqui, præter Episcopos contrahunt suspensionem.

1 **P**rimus est, Abbas regularis subditis laicis tonsuram, aut ordines conferens, aut eidem litteras dimissorias, ut ab alijs ordinentur, concedens, ab officio, & beneficio per annum ipso iure suspensus est, ut habetur in Conc. Trident. sess. 23. de reform. cap. 10.

Secundus, Fratres Predicatores, si perturbare præsumptum Officiū Inquisitoris contra Hæreticos, per Fratres Minores exercitatum, & idem de Minoribus perturbantibus Officiū inquisitoris, per Predicatores exercitatum, ipso facto, ab executione Ordinum sacrorum suspensi sunt quousque vel per Sedem Apostolicā, vel ipsum Inquisitorē, cuius Officiū perturbarūt, absoluantur, ut habetur in quodam privilegio concessō à Clemēte IV. quod incipit, Paupertatis altissima.

Tertius, religiosi absque licentia, & literis dimissorijs proprii Prelati sacris initiati ab usu Ordinū sacrorum sic susceptorum, suspensi sunt arg. extrauag. Cum ex sacrorum Pij Secundi, Nauarr. in manual. cap. 25. n. 70. & c. 27. n. 155. verl. tertia, Henriquez lib. 13. de excom. & suspens. c. 40. §. 1.

Quartus, Præpositi, Priores, & omnes religiosi, qui introducunt mulieres intra monasteria, à diuinis suspensi sunt, & beneficijs priuati, & ad illa, & ad alia, omnia inhabiles redduntur, ex Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Regula Vinald. tit. de suspens. num. 118.

Quintus, habetur in Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Quanta Ecclesiæ, edita 1568. Calend. April. & est 58. eiusdem in ordine, in qua Capitula, & Conuentus, quibus ob transgressionem Bullæ prædictæ circa non admittendas beneficiorum resignationes est interdicta facultas, si contra fecerint incurrunt suspensionem ab illorum collatione, &c. & si sic suspensi cōferre, eligere, præsentare, cōfirmare, vel instituere ausi fuerint eo ipso à diuinis suspensi sunt, & à solo Papa absoluitur.

Sextus, Capitula Sede vacante, quia infra annum vacationis litteras dimissoriales concesserint, ex Conc. Trid. sess. 7. c. 10. de reform. ecclesiastico subiacent interdico.

Notabilia quadam in materia suspensionis.

Primus, suspensus ab ordine superiore, non dicitur ab inferiore suspensus, sed suspensus à minore, tanquam à fundamento, censetur à superioribus suspensus. Henric. de suspensione c. 22. §. 2.

Secundus, suspensus ab ordine, non dicitur suspensus à iurisdictione, quæ fundatur in ordine, nam ordo differt specie à iurisdictione, unde Sacerdos suspensus ab ordine, potest absolueri excommunicatum ab excommunicatione, sed non solemnibus precibus adhibitis, neque à peccato, cum sit ordinis, illud verò iurisdictionis videatur, Sayr. tom. 1. fol. 381.

Tertius, suspensiones tres incurreret, qui tres ordines sacros susciperet sine dimissorijs sui ordinarij, Nauarr. conf. ultimo de corpore vitiat.

Quartus, suspensionem ab ordine incurrere, non efficitur irregularis, exercens actus ordini suo ex cōstitutione propriæ regulæ deputatos, puta eligēdo, flādo, & sedēdo in Choro, & Capitulo inter alios tali ordine insignitos, idem Nauarr. conf. 7. & atat. & qual. ordin.

Quintus à diuinis suspensus, prohibetur solum in officio suo agere sicut prius, ideo potest confiteri, & cōmunicare, idem Nauarr. conf. 64. de sent. excom.

Sextus, suspensionem vnius mensis, incurrere ob violationem statuti alicuius, imponentis penā huiusmodi, si ante dictum tempus elapsū, aliam penam, vel eandem ob nouum simile peccatum incurrat, non expectatur adimplementum prioris temporis, sed statim incipit currere tempus secundæ penæ debitum, & sic non fit duplicatio totius, docet notabiliter gl. in clem. 2. de Magistris.

Septimus, suspensio à voce actiua, vel passiuā, & à Pontificalibus, potest quidem suspendi per appellationem subsequenter legitimam, ut pluribus docet idem Nauarr. conf. 6. de appellat. prædicta enim valde inter se differunt, ideoque cum in iure non fiat mentio de ipsis, non est de illis intelligendum.

Finis tituli Praxis Suspensionis.

PRAXIS IRREGVLARITATIS.

RESOLVT. CDLV.

A quibus irregularitatibus Episcopus absolueri possit.

- 1 Episcopus potest dispensare à quibuscunque irregularitatibus occultis. Amplia n. 2. limita n. 3. 4. 7. & 8.
- 5 Limita, causa, limitatum producit effectum.
- 6 Cui verba legis non conueniunt, nec dispositio.

1 **L**icet Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea quæ oriuntur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, & in quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ referuatis delinquentes quoscunque sibi subditos in diocesi sua per seipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum, in foro conscientie gratis absolueri. Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat.

2 Amplia, ut hanc potestatem Episcopus alteri delegare possit, ut secum dispenset in huiusmodi irregularitatibus, in quas Episcopus forte incidisset, ut declarauit Sac. Congreg. & ratio est, quoniam Episcopus in hoc delegatus est ad vniuersitatem causarum, & vicem delegantis gerit, ergo subdelegatus vice primo delegantis fungitur, & per cap. fin. de off. Ordin. facultatem subdelegandi habet. Ab Archiepiscopo etiam suo absolui poterit; eius enim Ordinarius est, ita Abb. ac DD. in cap. patoralis de offic. ord. & Nouissimus in prax. Archiep. c. 66. num. 23. Limitant tamen Doctores nonnullis modis.

3 Et primo non procedere in illis regionibus, in quibus Conc. Trid. receptum non est, quia tunc non possent Episcopi uti hac facultate, ut declarasse Sac. Congreg. scribit Garzia de benefic. p. 7. c. 11. num. 23.

4 Limita secundò, non procedere cum extraneis personis, quoniam Episcopi non possunt dispensare cum eis, qui subditi non sunt, cum hæc facultas concedatur, habito respectu ad subditos, per illa verba, quousque sibi subditos, ergo secus quoad alios: limitata enim causa, limitatum producit effectum l. in agris,

6 ff. de acquir. rer. domin. & l. fin. ff. de calumni. & cui verba legis non conueniunt, nec dispositio conuenire potest. c. solemnitatibus §. pen. de elect. lib. 6. & l. 4. §. solum ff. de dam. infe. & Fel. in cap. nonnulli num. 31. de rescript. & ita Nauarr. in conf. 31. de peniten. quare nec cum regularibus exemptis in sua diocesi commorantibus, dispensare poterit, ita Nouissimus in sua praxi cap. 66. num. 19.

7 Li-

- 7 Limita tertio, ut Episcopus dispensare nequeat etiam cum subditis extra diocesim, nam sancta Synodus permittit id ei in diocesi sua, ut ibi dicitur, ergo extra eam non potest, nam nec Pontificalia in aliena diocesi exercere potest, ut habetur in eodem Conc. Trident. sess. 6. de reform. cap. 5. Quamvis melior ratio sit, quod ita sancta Synodus statuit favore residet: cuius gratia residens Episcopus alia privilegia habet, quod locum habet, vel Episcopus diocesis id concederet, ut per eundem Nouissimum cit. cap. nu. 17. ubi quod nec Episcopus possit absolere non subditos in sua Diocesi de consensu sui Ordinarii.
- 8 Limita quarto, ut Episcopus non possit dispensare cum predictis extra forum conscientiae, nam sancta Synodus facultatem ei tribuit, ut habetur in eod. c. 6. in foro conscientiae, ergo alias secus, ita Vgol. de potest. Episc. §. 2. c. 57. n. 7. & conferunt dicta per Nauarr. in cons. l. n. 2. de privileg.

RESOLVT. CDLVI.

Homicidium voluntarium quando dicatur.

- 1 Datur definitio homicidij voluntarij, & distinguuntur duo termini.
- 2 Adducuntur circa hanc materiam nonnullae Sac. Congreg. declarationes.
- 1 **S**ayr. lib. 7. c. 1. n. 10. ex mente Aristot. lib. 3. Eth. c. 1. & ex D. Thom. l. 2. q. 6. art. 1. diffinit, homicidium voluntarium illud esse, quod in se ab agente est intentum, & subiudicatur, secundum eundem, in voluntariu in se, & voluntarium ex sua causa; potest enim voluntas ferri in actum homicidij, tam directe, quam indirecte: directe quidem, & per se fertur voluntas in homicidium, quando quis habet animum occidendi, ut qui intendit occidere Petrum, & haec est vera, & propria malitia, & peccatum homicidij: indirecte vero, & secundum quid, fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per se sequitur homicidium, ut cum propinatur venenum, percutitur praegans, vel quis grauius percutitur in capite, aut iuxta cor, & inde sequitur mors; applicans enim huiusmodi res, est causa efficax mortis; quamvis ex eo, quod voluntas non feratur directe, sed indirecte in homicidium, minuatur aliquantulum culpa.
- Et tandem, quod dicatur homicidium voluntarium vide Caiet. 2. 2. q. 64. art. vlt. Nauarr. in manual. c. 27. n. 240. Couar. in clement. si furiosus 2. p. in initio, & §. 1. n. 2. de homicid. Vgol. cap. 33. de irregularit. Ant. Roch. de visitat. verb. homicidio voluntario. Auilam de censur. 7. part. disputat. 6. sect. 2. dub. 1. Molin. tract. 3. disputat. 3. 33. & 39. & alios. In qua etiam materia notandae sunt infra scriptae Sac. Congregationis declarationes, secundum quod refert Garz. de benefic. p. 7. cap. 11. num. 44.
- Mandans homicidium in persona vnius si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quae contrahitur ex homicidio voluntario, decisum anno 1587. Secundo quarebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expresso, ne occideretur, si mandataris armis percussisset, & occiderit intelligatur incidisse in hoc decretum Concilij ut omni ordinatione, ac beneficio, & officio absque spe dispensationis perpetuo carere debeat? Congregatio censuit negatiue; & hanc doctrinam confirmat Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidium per insidias, & ex proposito.

Aloys. Ricc. Prax. Pars I.

RESOLVT. CCCCLVII.

An mutilatio membri aequiparetur homicidio voluntario ad effectum, ut Episcopus dispensare nequeat.

- 1 Episcopus potest dispensare super irregularitate proveniente ex mutilatione, quamvis non possit dispensare super irregularitate, quae contrahitur ex homicidio voluntario.
- 2 Assignatur ratio conclusionis, & adducitur etiam ad hoc constitutio Pauli III. n. 4.
- 3 Datur intellectus ad Nauarr. c. 27. n. 194.
- 5 Declaratur glos. in clement. 1. de homicid.

- 1 **L**imitatur communiter per DD. conclusio illa, quod Episcopus dispensare nequeat super irregularitate, quae contrahitur ex homicidio voluntario, ut minime procedat in mutilatione voluntaria, si est occulta, ita Nauarr. c. 27. n. 94. in fin. Rodriq. in summ. c. 181. p. 1. n. 1. & in quaestionib. regular. t. 1. q. 24. art. 10. Garz. de benefic. p. 7. c. 11. n. 29. Tolet. lib. 1. c. 88. versic. 6. & c. 89. num. 3.
- 2 Cuius conclusionis ratio assignatur, quoniam exceptio posita in Conc. videlicet, exceptio homicidio voluntario, non comprehendit irregularitatem ortam ex mutilatione membri, secundum Viuald. de irregularit. n. 328. nam secundum Henric. in sum. lib. 14. de irregular. c. 19. in gl. lit. I. in mutilatione membri, Concilium nihil innotauit, cum solum exceptio homicidium voluntarium, sub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum verè non sit homicidium, secundum Thoming. dec. 200. & Mastrill. decis. 168. & in proprijs terminis Rodriq. in addit. ad Bullam §. 1. nu. 6. Molina tr. 3. disp. 79. n. 8.
- 3 Non obstat Nauarr. c. 27. n. 194. asserens, mutilationem membri aequiparari homicidio, quia respondetur, secundum Rodriq. citat. c. 181. aequiparationem procedere tantummodo quoad irregularitatem contrahendam, non autem quoad prohibitionem dispensandi, cum, ut supra dixi, homicidium distinguatur a mutilatione, ut probatur in c. 1. de cler. pugn. in duel. ibi, homicidij, vel membrorum diminutio non fuerit, sequuta. Deniq; quod sub praefata prohibitione Conc. non comprehendatur mutilatio membri, Garz. citat. loco allegat Constitutionem Pauli III. in anno 1549. in fauorem Societatis Iesu; ubi in facultate dispensandi in irregularitate, cum personis Societatis excipit homicidium voluntarium, bigamiam, & mutilationem membrorum, ut in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu pag. 40. & ita censuit Sac. Congr. Conc. super dictum c. 6. his verbis ibi, Homicidio voluntario, appellatione homicidij non venit mutilatio membri.
- 5 Nec secundum eum obstat glos. in clementin. 1. de homic. quia procedit quoad incurrendam irregularitatem, non quoad dispensationem, ut referunt Suar. t. 5. disp. 44. sect. 2. n. 4. & sect. 3. seu. 4. n. 35.

RESOLVT. CDLVIII.

Homicidium casuale, quod dicatur.

- 1 Datur definitio homicidij casualis, ex qua diffinitione infertur ad duos, n. 2. & 3.
- 1 **S**ecundum gl. in c. sicut dignum de homicidio: casuale homicidium proprie dicitur, quando omnino sequitur praeter aliquam culpam, & praeter omnem intentionem, & ideo dicitur casuale, quia opponitur voluntario directe, & de hoc loquitur Con. I. rid. sels. 14. c. 7. de refor. ibi, Si verò homicidij non ex proposito sed casu.

S 2 2 Ex

- 2 Ex quo inferitur primò, quòd si aliquis occidit hominem, non intendens occidere: item si quis mādāt alicui vt verberet, vel percutiat, ita vt non occidat illū, si mādātarius occidat, est homicidiū casuale dispensabile ab Episcopo Nauar. in manual. c. 27. n. 240. & conf. 27. de homic. Henric. in sum. lib. 14. c. 19. §. 3. in annot. lit. E.
- 3 Inferitur secundo, quòd si quis facit aliquid, vnde fecit mors, non tamen fecit animo inferendi mortē, incurrit irregularitatem ex homicidio casuali prouenientem: sic si quis defendat se, & se defendendo, aliquem occidat, exercendo moderamen inculpatę tutelę, committit homicidiū dispensabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex Nauarr. c. 27. n. 240. & conf. 36. n. 1. de homic.

RESOLVT. CDLIX.

Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentiosum.

- 1 Delictum dicitur, deductum in iudicium per citationem, redditur ratio.
- 2 Ampliatur conclusio non solum in causa principali, sed etiam in causa appellationis.
- Limitatur num. 3. & 4.
- 3 Citatio inualida nil operatur.
- 6 Citatio inualida non constituit aduersariū in contumacia.

Respondetur, delictum tunc dici deductum in iudicium, quando est facta citatio: & ratio est, quia regulariter a citatione incipit. tex. est expressus in §. si de pena temer. litigan. instit. glof. in rub. C. de in. ius voc. Bart. in l. & quia ff. de iurisd. omn. iudic. Bald. in l. vbi ceptum ff. de iudic. & in addit. ad Spec. in tit. de appellat. vers. iudiciū dicitur, latē Alex. post Castren. in l. postquam liti C. de pact. vnde secundum Nouissimum in sua prax. c. 65. non sufficeret sola informatio capta per Curiam, si Curia ipsa non procederet contra inquisitum, neque ipsum citari fecisset.

2 Amplia id, quod dixi, quod per citationem dicatur delictum deductum ad forum contentiosum, procedere non solum in causa principali, sed etiam in causa appellat. l. fin. §. illud cum ibi not. per Bar. C. de temp. appellat. Vnde citatio dicitur de processu, prout habetur in c. prudentiam in gl. in verb. formam de offic. deleg. facit tex. in c. quoniam contra falsam in verb. citationes, & ibi DD. de probat. & ideo si statutū dicat, quòd appellans debeat post appellationem infra tot dies procedere in causa, alias appellatio habeatur pro deserta, sufficit quod fecerit partem citari, ad hoc, vt dicatur processisse.

3 Limita nunc propositam conclusionem de citatione, & primò in illa, quę est extraiudicialis, gl. in clem. 1. in verb. citationes de iudic.

4 Limita secundo, quando citatio esset circumducta, quia tunc habetur, ac si non esset facta. l. & post edictū §. quod si ijs ff. de iud. Et ex hoc dicit notabiliter Bal. in l. 1. ff. eod. post Guil. de Cu. in l. sicut, C. de prescript. 30. ann. quod per talem citationem, quando actor nō comparuit, non censetur interrupta prescript. idem tenet Bald. in l. fin. in princ. ff. de eo per quem fa. erit, & in d. l. & post edictum §. 1. vbi hoc reputat not. dignū, & sequitur Alex. qui prædicta allegat. idē tenet Lanfr. Brix. in tr. de arbit. in 6. p. in q. 32. idem, & plenius tenet Bald. in c. consuluit n. 7. de off. deleg. vbi hoc probat duabus rationibus. Primo, quia actor non comparendo, videtur renunciare tali citationi. Secundo quia ista citatio non habet suum perfectum esse. d. l. & post edictum §. circumducto. idem etiam tenet Bald. in addit. ad Spec. in tit. de citationib. in vlr. col. & idem Bal. in repert. suo super Innoc. in verb. citatio, motus, quod actore non comparente, citatio est imperfecta, cū non

constet ex suis partibus, & ideo non interruptit præscriptionem, facit, quia per citationem inualidam nō interruptitur prescriptio, secundum Bart. in l. accusare ff. de adulter. Bald. in c. quoniam contra falsam, in 6. col. de prob. & in c. tua nos, in pen. col. de cohabit. cler. & mul. sicut nec per contestationem litis factam coram iudice non suo, interruptitur prescriptio, glof. est in cap. placuit 2. §. quod si per naturale in verl. interrupta 16. q. 3. in gl. in l. si pater, & ibi Bald. C. ne de sta. defunc.

5 Item citatio inualida nihil operatur glof. in l. si accusatoribus in glof. fin. C. de accus. quam not. & sequitur Bald. in c. in nomine Domini, in 4. not. de testib. & in d. c. quoniam contra falsam in 6. col.

6 Item citatio inualida non constituit aduersarium in contumacia, glof. in cap. de causis in verbo venire de off. deleg.

RESOLVT. CDLX.

Delictum quando dicatur occultum.

1 Occultum dicitur omne improbabile.

2 Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio.

3 Opinio Graff. quę sit circa hoc.

4 Occultum secundum opinionem Garz.

5 Delictum vt dicatur occultum, quid requiratur.

Nauarr. in suo manuali c. 27. n. 250. & seq. cupiens hanc explicare questionem, scriptum reliquit, illud esse occultum, quod non est publicum, sequitur Tolet. lib. 1. cap. 89. nu. 5. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. q. 9. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 37. num. 11. vbi constituit conclusionem, omne improbabile esse occultum, & iuxta hanc explicationem intelligendus est tex. in cap. vestra de cohabit. cler. & mul.

2 Henriquez verò lib. 14. de irregularit. cap. 20. n. 40. tenuit occultum dici illud, quod opponitur notorio, quod quidem notorium inducitur ex confessione in iudicio facta cap. cum olim de verb. signific. Cranet. conf. 248. Gramm. dec. 3. 1. & 36. & Balb. in decif. 51. vnde acta iudicialia inducunt manifestum, Verall. in dec. 325. p. 1. Cap. Tholof. in dec. 122. & 199. Rot. Genuenf. in dec. 146.

3 Graff. lib. 1. suar. aur. de c. 3. n. 45. scripsit, occultum dici, cuius non sunt legitimi testes, etiā si ab aliquibus sciatur, non autem quod opponitur notorio, & manifestum, & ita quoque voluit ante eum Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 51. n. 4. Vinald. in eiusdem nominis tractatu. n. 215 in caud. aur. Anula de censuris part. 2. c. 7. disp. 1. dub. 12. Rodriguez 1. to. quæst. reg. q. 24. art. 11. Zecch. de casibus referu. casu fin. n. 1.

4 Tandem Garz. de beneficiis p. 7. c. 11. n. 47. super c. 6. sess. 24. de reform. Concil. Trid. refert quasdam declarationes Sacre Congregationis, quarum prima est: intelligendum est occultum secundum terminos iuris, alias Absolutus, vel dispensatus a proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concil. vitur termino occulti, quod propriè loquendo, dicitur, quod probari non potest c. vestra de cohabit. cler. at per duos testes probari potest, & verba Conc. debent intelligi secundum proprietatem, & huic opinioni quoque ego adhæreo, quare si delictum patratum esset coram vno teste, crederem dici occultum ad effectum, vt Episcopus posset in eo dispensare, quia dictum vnus dictum nullius l. iusur. C. de testib. & c. tuis eod. tit.

5 Notandum tamen in hac materia esse attendendā radicem delicti, quod sit occulta, vnde si excommunicatus occulte, publicè celebret, licet celebratio sit notoria, irregularitas tamen dicitur occulta, propter occultā excommunicationem, ex qua ipsa descendit, ita.

ita post Nauar. & Henriquez prax. Archiep. c. 66. sub n. 4. & sequitur Pialez. in praxi Episcopali p. 1. cap. 1. rubr. de dispensationib. sub n. 56. fol. 61.

RESOLVT. CDLXI.

In qua etate contrahatur irregularitas.

- 1 *Infans non contrahit irregularitatem.*
 - 2 *Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti.*
 - 3 *Reddatur ratio ampliationis.*
- E**X clem. 1. de homic. expresse colligitur, infantem non contrahere irregularitatem, quod ampliant
- 2 procedere etiam in eo, qui est maior infante, si tempore quo delinquit, non erat doli capax, nam in irregularitatem non incidit, vt ante omnes tenuit gl. in citata clem. vnica in verbo infans, cum qua conueniunt ibi Petr. de Anch. n. 7. Imol. n. 6. Bonifac. Vital. col. pen. n. 73. & alij communiter Soccin. in cap. ad audientiam colum. 12. num. 48. versic. vnde arbitror de homicid. Iguen in l. 1. §. impubes n. 18. ff. ad Syllan. & nouissime Gonzal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap. de percussore n. 12. qui hanc perhibet communem, id quod faciunt similiter Soc. & Iguen locis signatis: & ratio est, nam si per infantem septennio minorem, & doli incapacem, irregularitas non contrahitur, d. clem. vnica vt supra visum est, quia consilij imbecillitas eum excusat, & talis etas ignorat, quodque videt l. 1. C. de fals. monet. Eadem etiam ratio militans in puero maiore infante, doli tamen incapace, ergo idem ius erit, arg. l. illud ff. ad l. Aquil.

RESOLVT. CDLXII.

Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium, an sit irregularis.

- 1 *Facti species.*
- 2 *Clericus ad hoc vt possit dici irregularis ex aliquo homicidio commisso, est necesse, quod fuerit causa proxima.*
- 3 *Prestare consilium quando quis dicatur.*

INTER nonnullos astantes, quidam conquirebatur de malis tractationibus sibi illatis à quodam suo amico, quæ cum audiisset Canonicus cuiusdā Cathedralis huius Regni protulit hæc verba, *Per certo, se hauesse fatto queste cose à me, farci ad ogni modo, che lui non praticasse tra gli huomini.* quibus habitis per spatium dimidia horæ ille dictum suum amicum occidit, quo peracto capitur informatio, quod dictus Canonicus, vti instigator, adhortator, & consultor debeat censeri incurrisse in irregularitate, & quauis ex regulis mādās, adhortans, & consulens, vti peruersa intentione suffulsi, sint omnes irregulares, vt probatur expresse in c. vt periculosè de penit. dist. 1. gl. in c. sicut §. clericus de homicid. quod adeo verum est, vt procedat etiam si esset iustum homicidium. cap. sententiam ne cler. vel mon. latè gl. in clem. 1. de penis. Et procedit etiam si non statim, sed diu post patratū fuerit præfatum homicidium, secundum Spec. in tit. de dispensatione, §. iusta vers. sed queritur, Syluester in summa in verbo homicidium primo quæst. 8. vers. sextum, Balbus dec. 13.

Supradictis accedat, quod in dubio dum ambigitur an clericus sit irregularis, vel non, semper dicendum est, esse irregularem, & a celebratione abstinere debere, secundum Panorm. in cap. ad audientiam n. 2. vbi Fel. num. 1. de homic. per tex. in cap. 2. de obseruat. ieiunij, & latè Villagut. in decis. 50.

Ceterum supradictis minime refragantibus, contrarium consului, videlicet, præfatum Canonicum nullum.

Aloys. Ricc. Prax. Pars 1.

lam cōtraxisse irregularitatem, ad quod consulendū, salua omnium correctione, mouebat ex pluribus.

- 2 Tum primò, quia vt præbēs causam homicidio, dicatur irregularis necesse est, vt causa illa fuerit proxima, non autem remota, vt latè tradit Fel. post alios in cap. de cetero de homicid. de Rubéis conf. 23. nu. 6. & sequent. Marant. conf. 27. n. 3. Cacher. in conf. 103. n. 6. & in casu proposito præfatum Canonicum apertè apparet, nullam dedisse causam proximam, immò remotissimam, secundum quod in proprijs terminis refert se consuluisse Burell. in conf. 62. volum. 1. quem refert, & sequitur Burchelt. conf. 22.
- 3 Tum secundò, quia per supradicta verba, quibus vsus fuit dictus Canonicus non videtur præstitū fuisse consilium, ex quo præstari consilium dicitur, quādo quis suadet, rogauit, mandauit, vel quid simile fecisset, ex quibus sequeretur homicidium, capitulo sicut dignum de homicid. & ponit exemplum Spec. in tit. de dispensatione, §. iusta n. 39. puta si ostendit vtilitatem, quæ ex patrato homicidio sequeretur.

Denique ad excusandū præfatum Canonicū ab irregularitate adducebatur, quod homicida non fuit motus principaliter ex verbis dicti Canonici, quoniam erat aliās occisurus ob inimicitias ortas inter eos, quo casu cōsulens personā, quæ omnino erat homicidii cōmissurū, irregularitate non contrahit, vt deducitur ex traditis, per Henric. lib. 14. de irregularitat. c. 16. n. 3.

RESOLVT. CDLXII.

An Episcopus absque irregularitatis metu possit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum.

- 2 *Facti species.*
- 2 *Corpora mortuorum non debent vexari.*

Istud solet peti ad finem capiendi informationem delicti in genere, quare cum in Curia Episcopali Auerfana id contigisset, cum peteretur exhumari corpus sepultum in terra Cassandrinæ diocesis eiusdem ciuitatis, sub pretextu cognoscendi an esset venenatum. Cumque Illustrissimus Dominus meus Cardinalis Spinellus petijset à me, an iure istud fieri posset: ego in primis dubitabam pro negatina opinione, quod de omni iure cadauera mortuorum debent esse in maxima veneratione: hinc in l. sunt personæ ff. de relig. & sumpt. 2. funer. habetur, quod corpora, & ossa mortuorum non debent vexari, probatur quoque in l. ne corpora ff. cod. tit. vbi habetur maxima veneratio Gentilium in sepeliendis corporibus defunctorum, & statuitur in iure canonico in capitulo in nostra de sepulturis.

Accedat secundò text. in l. qui sepulchrum Cod. de sepulchr. violat. vbi corpus mortuum nō debet percuti, & lacerari, voluit etiam Bertachin. in suo repertor. in verbo cadauer furans. Catald. de syndicato quæst. 147. & 148. Alberic. in suo diction. in verbo mortuos non licet. Milis in suo repertor. verb. sepultura. Hyppsing. 199. immò datur actio iniuriarum contra talia perpetrantes. leg. 1. §. & si forte ff. de iniurijs, & qui cōtra supradicta facit peccat mortaliter, cum committat contra legis præcepta, Armill. in verb. mortuum, quem refert Causale. in decis. 18. par. 5. & cadauer non potest exhumari, etiam ex causa licita, absque licentia Episcopi, alias puniri debet, qui sic contrectat, ac si reliquias spoliaret, & auferret, & sacrilegium committeret, Clar. in §. sacrilegium n. 3. Franch. March. in dec. 1056. n. 9. part. 1. & in dec. 381. & in dec. 1. par. 2. Rota in dec. 8. vt lite pend. in antiq.

Sed contrarium fuit præfatum in Curia Archiepiscop. Neapol. prout testatur nouissimus auctor praxis Archiepisc. in 1. impressione c. 41. num. 10.

RESOLVT. CDLXIV.

Clausula *citra penam sanguinis*, an præferretur ab incurso irregularitatis.

- 1 *Clericus potest de suis malefactoribus conqueri præmissa clausula, citra penam sanguinis, & non efficitur irregularis, amplia num. 2. & 3.*

Supposito, quod clericis, seu quibusvis ecclesiasticis personis prohibitum sit se immiscere causæ sanguinis cap. clericis, & cap. sententiam, ne cler. vel mon. Dubitatur, an id procederet etiam stante protestatione in accusatione, vel querela criminali, *citra penam sanguinis*, & text. in cap. Prælati de homicid. lib. 6. aperte definit, licitum esse clericis absque ulla irregularitate, apud iudicem sæcularem querelam proponere de malefactoribus suis, & penam petere etiam in causa criminali, præmissa hac protestatione.

2 *Amplia primo, etiam si præfatus clericus certò sciat, iudicem mortem accusato illaturum, secundum Panorm. Fel. 10. And. & reliquos in cap. postulasti num. 3. de homic. Sum. Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 64. & Couar. in clem. si furiosus par. 2. §. 5. num. 1. vers. quarto de hom. & Soc. in cap. ad audientiam n. 54. de hom. Angelica verb. homicidium 2. n. 6. & Silu. verb. homicidium 2. q. 8. Tabiena verb. irregularitas 3. §. 8. & S. Anton. 3. part. tit. 29. c. 2. §. homicidium casuale, quidquid Vincent. vt refert Panorm. contrarium in hoc casu fensit, Sum. Corona tit. de irregularitate n. 7. Cosmus Philarcus de off. Sacerdot. part. 1. lib. 4. c. 11. §. 4. Ratio est, quia alias daretur materia trucidandi clericos, & bonis suis spoliandi, vt rectè Panorm. vbi supra ex cap. Prælati de homicid. lib. 6. colligit.*

3 *Amplia secundò, vt præfata clausula suffragetur quoque etiam criminaliter querelantibus pro offensionibus illatis in personas suorum consanguineorum, vt fuisse seruatum in Curia Archiepiscopali Neap. scribit Nouissimus in sua praxi c. 41. Et ratio est, quia iniuria facta vni, censetur facta omnib. de familia. Bar. in l. lex Cornelia ff. de iniurijs, Bal. in l. 1. in 5. not. C. de raptu virg. Anton. de Butrio, & Fel. in c. cum oporteat de accus. & dicitur tractari de proprio interesse, quando iniuria illata est vni de familia, secundum Dec. in cons. 133. num. 4. Gram. in dec. 23. vnde Nauar. in cons. 3. de iniurijs, concludit, patrem clericum posse agere contra interfectorem filij, cum protestatione prædicta Couarr. in d. clementin. si furiosus §. 5. num. 4.*

Quare sequitur ex prædicta ampliatione, clericum, qui aliquem accusauerit pro offensione alteri illata, contrahere irregularitatem, etiam interposita clausula *citra penam sanguinis*, ita Nauar. in man. cap. 27. num. 213. Couar. cit. loco num. 4. Fel. in cap. postulasti de homicid. & idem Fel. cum Panorm. in c. de cætero de testib. Villadieg. de irregularitate c. de percussore. Henric. lib. 14. §. 11. num. 4. Medices par. 2. tit. 9. quæst. 34. §. 13. Ratio est, quia cap. Prælati de homicid. locum habet cum accusatio proponitur pro iniuria ipsi clerico accusanti illata.

4 *Quia si clericus in animo haberet contrarium protestationi exterius per eum scripto, aut verbo facta, an irregularitatis notam euadet, si sequatur pena sanguinis, vide Sayr. in thesaur. cas. conscient. lib. 6. cap. 18. num. 4. vbi Doctores hinc inde contrarium sentientes congerit, quibus adde Salzed. in addit. ad Diaz in praxi crim. canon. cap. 98. & prax. Archiep. cap. 66. num. 9. ipse autem Sayr. illam amplectitur, opinionem, vt veriorum, existimans, scilicet non esse irregularem.*

RESOLVT. CDLXV.

An facultas absoluedi ab irregularitate occulta, virtute Concilij Trid. competat Prælati inferioribus habentibus iura quasi Episcopalia.

- 1 *Prælati inferiores, puta Abbates, & similes, quod possint absolueri ab irregularitatibus occultis, probatur ex duobus num. 2. & 3.*

4 *Contrarium est verius.*

1 **E**xemplificari potest in Prælati Regularium, in Abbatibus obinentibus vsum Mitre, & Baculi, & in reliquis omnibus Prælati quibus ex speciali priuilegio reperiuntur concessa iura Episcopalia: in qua quæstione videbatur posse responderi pro affirmatiua sententia, & hoc præcipue ex duobus.

2 *Primò, quòd licet dispositio sit odiosa, ad text. in ca. fin. §. fin. de filijs presbyt. lib. 6. late omnes in l. omnes C. de testament. potestas tamen dispensandi est fauorabilis, & late interpretanda. Dominicus in c. nos consuetudine 12. dist. Butr. Abb. & Felin. in c. postulasti de rescriptis, Emanuel Sà in aphorism. Confess. verbo dispensatio num. 7. & communiter DD. in cap. at si clerici §. de adulter. de iudic.*

4 *Secundò, quia iura loquentia de Episcopis quandoquidem extenduntur ad Prælatos habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, vt patet ex deductis per Rotam collectam à Farinaccio in decis. 10. per tex. in cap. accedentibus, & quod ibi notatur de excess. Prælat.*

4 *Ceterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, in eaque consistit communis, & receptior est opinio, nam eam tenent Suarez in 4. tom. de penitent. disputat. 30. sect. 2. num. 6. & idem in tract. de censur. disp. 41. sect. 2. num. 7. & alij relati per Garl. de benefic. part. 7. cap. 11. num. 13.*

RESOLVT. CDLXVI.

An supradicta facultas competat Capitulo Sede vacante.

- 1 *Capitulum Sede vacante non habet facultatem absoluedi ab irregularitatibus occultis.*
- 2 *In his, quæ sunt à Sede Apostolica Episcopo delegata, non succedit Capitulum Sede vacante.*
- 3 *Contrarium est verius, quod probatur auctoritate num. 4. & ratione num. 5.*

1 **V**idebatur prima facie dicendum, quod non, quia præfata potestas non competit Episcopo iure communi, & proprio, sed ex iure speciali, & consequenter non transit in Capitulum, arg. tex. in c. verum de foro compet. Rebuff. in praxi benefic. in tit. de deuolut. num. 68. Item præfata facultatem habet vt delegatus Apostolicus, in qua delegatione Capitulum non succedere, voluit gloss. communiter recepta in clem. 1. in verb. Capituli, propè fin. de hæret. Host. in cap. abolendæ eod. tit. Franchus num. 3. & Gemin. num. 8. de maior. & obedient. lib. 6. cap. vnico Abb. in cap. cum olim eodem tit. & Federic. de Senis cons. 30.

3 *Ceterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, & iuxta hanc sententiam consului, quam opinionem fundabam auctoritatibus, & rationibus.*

4 *Auctoritate enim probatur ex notatis per Garziam de benefic. par. 7. cap. 11. num. 21. Henric. lib. 6. cap. 16. §. 1. & idem lib. 14. cap. 20. §. 1. Zened. collect. 4. ad sextum nu. 3. Rodriguez q. 61. art. 9. in qq. regul. to. 1. Suar. disp. 30. sect. 2. num. 4. tom. 4. Auila de censur. disput.*

sp. 10. dub. 6. Nouissimus in sua. prax. cap. 66. nu. 22. Sanchez de matr. lib. 2. disp. 40. q. 2. & idem Garz. part. 5. cap. 7. num. 41. Vgol. de potestat. Episcop. lib. 2. cap. 58. §. 2. post Gutierrez lib. 1. can. quæst. cap. 3.

- 5 Ratione etiam probatur, quia licet illa facultas Episcopo concessa, competat iure speciali, ex decreto Conc. sess. 24. de reformat. cap. 6. tamen competit Capitulo iure communi, & ex iurisdictione ordinaria ei tributa per dictum decretum, & ita in terminis docent Henriquez, Rodriquez, Suarez, & Sanchez locis cit. ubi ita referunt declarasse Sac. Congreg. Concilij.

RESOLVT. CDLXVII.

Bulla Inubilai dans facultatem absoluedi a censuris, an includat irregularitatem.

- 1 Clausula, quæ apponitur in Bulla collationis, teque absoluentes a quibusvis censuris, non includit irregularitatem, quod probatur ex duobus, num. 2. & 4.
3 Ampliatur conclusio principalis, ut procedat etiam si in Bulla adijciantur verba, & a penis.

1 **E**venit quandoquidem, ut excommunicati, & irregulares impetrent a Romano Pontifice eis dari aliquod beneficium, quare cum in Bulla collationis soleat apponi clausula, teque absoluentes a quibusvis censuris, fuit dubitatum an præfata clausula quemadmodum absoluit excommunicatum, taliter quod possit esse capax recipiendi beneficium ecclesiasticum, ita quoque censetur absoluisse ab irregularitate, si quam habebat: In qua questione consulendo, respondit negativè ex pluribus.

2 Tum primò, quia irregularitas non est censura, sed pœna quædam seu inhabilitas, ut probat text. in c. querenti de verb. signif. Salon. 2. 2. q. 64. art. 8. Aragon. Bannes eadem questio. Hugolin. de censur. eccl. tab. 1. c. 26. n. 2. Henriquez lib. 7. de indulgent. cap. 13. num. 6. & lib. 13. de excommuni. cap. 2. in annot. Sot. sibi ipsi contradicens l. 5. de iust. quæst. 1. art. 4. Nauar. cap. 27. num. 194. & 254. Couar. in cap. alma mater part. 1. §. 6. num. 6. Sayr. lib. 1. cap. 1. num. 18. & fusius lib. 7. cap. 14. de censur. & alij ab eo citati.

3 Amplia supraposita principalem conclusionem procedere etiam si in Bulla adijciatur verbum, & a penis, quia adhuc non includit irregularitatem, Nauar. in manual. cap. 27. num. 194. & idem in cons. 7. n. 2. de temp. ordin. & in cons. 4. num. 3. de filiis presbyt. & in cons. 82. nu. 3. de simonia, Salzed. ad Diaz cap. 26. lit. C. vers. sexto, & esse de stylo Curie tradit Garz. de benef. part. 7. cap. 11. n. 59. ubi allegat Concil. Mediolanen. 3. in tit. de his, quæ ad Sacrament. Pœnitent. pertinent, ubi habentur hæc verba, videlicet. Ne Confessarij Sacerdotes, cum sibi facultate vel ex Inubilai, vel ex alijs Apostolicis literis concessa pœnitentium confessiones audire, eosdemq; a peccatis etiam gravioribus, quæ admiserunt, & a penis item, ac censuris, quibus irretiti sunt, absolvere licet, cum eo qui irregularitatem incurrerit, dispensent nisi eius rei facultate illis literis nominatim expressa.

4 Tum secundo, quia cum per huiusmodi clausulam datur facultas absoluedi, non potest extendi ad irregularitatem, quæ non absolute sed dispensatione tollitur, & ita tenendum aserit Garz. loc. cit.

Finis tituli Praxis irregularitatis.

PRAXIS EPISCOPORVM.

RESOLVT. CDLXVIII.

An Archiepiscopus possit compellere subditos suffraganei ad perhibendum testimonium.

- 1 Testes renitentes iterum deponere cogi possunt per commissarium ad perhibendum testimonium.
2 Ratio dubitandi pro opinione negativa redditur.
3 In Curia Archiep. Neap. est decisum, quod est petenda licentia ab Episcopo suffraganeo, ita ut possint examinari dicti testes per Commissarium.
4 Ratio huius decisionis redditur.

1 **I**n Cur. Archiepiscop. Neap. pendebat, quædam causa Nolana, ad eandem per viam appellationis deuoluta. Vnde cum esset mittendus vnus ex nobis Castro Conuiniani Diocesis dictæ Ciuitatis pro repetendis testibus primo loco examinatis, fuit dubitatum inter nos, an casu, quo præfati testes reperiantur renitentes iterum deponere, cogi possint censuris, vel alijs pœnis, per dictum commissarium. Ratio dubitandi pro opinione negativa erat, quod cum ius cogendi testes vel alios non subditos non sit penes Archiepiscop. cap. pastoralis, & ibi Abb. nu. 12. de off. delegati cap. 1. num. 1. & ibi glos. in verbo suscipere de foro competenti lib. 6. propterea videbatur dicendum nullam potestatem competere præfato commissario cogendi testes. Item dicebatur, quod cum Metropolitanus non habeat iurisdictionem in subditos sui suffraganei nisi in casibus a iure expressis cap. cum simus, ubi Franchus num. 3. de priuilegijs in 6. c. ex frequentibus, & ibi DD. de instit. c. Romanæ §. si aliquibus de censibus in 6. Felinus latè in cap. pastoralis num. 6. vers. circa nouam opinionem Abbatis de officio ordinarij, ideo compelli nequeunt.

3 Hinc fuit dictum in eadem Curia esse petendam licentiam ab eodem Episcopo, ut possit dictus commissarius examinare testes in eius diecesi, & decisionis ratio fuit, quia Archiepiscopus in subditos suffraganei iurisdictionem non habet, quod requiritur ad hoc, ut cogere possit eum, qui ubi Bal. num. 1. ff. de iurisdictione omnium iudicum, & Abbas, in cit. cap. pastoralis, nu. 5. licet possit cogere ipsum suffraganeum, ut eius subditos compellat ad deponendum, quia ipse est immediate subditus Archiepiscopo, vnde in eo cessat ratio d. legis, eum, qui, quod expresse tradit glos. in c. 1. §. neq; in verbo suscipere, de foro competenti in 6. quare per Rotam Romanam in vna Oriolen. iurisdictionis 11. Nouemb. 1596. Coram Illustrissimo Seraphino fuit resolutum posse Archiepiscopum suffraganeum in causis, ad eum per appellationem deuolutis, vel alias iure Metropolitico spectantibus cogere ad suscipiendam delegationem tam pro recitandis testibus, quam pro alijs articulis, ut patet apud eundem decis. 1212. vnde Hostiens. in cit. cap. pastoralis tenuit Archiepiscopum posse cogere suffraganeum ad compellendum subditos pro perhibendo testimonio, & suffraganeo negligente cogere vtrumque, nam propter talem negligentiam iurdictio deuoluitur ad Archiepiscopum, c. cum simus 9. q. 3. & ibidem glos. in summa, & c. fin. in verbo negligentes ead. q. & c. 1. in verbo culpis de supplend. negligentia prælat. in 6. ubi Geminian. ad glos. in verbo iurdictio dicit, quod vsus mundi approbat hanc sententiam, sequitur Franc. n. 3. Fel. in c. pastoralis n. 6. de officio ordinarij. ubi tradit totum mundum tenere hanc opinionem, & quod contra-

tra-